

Lp Peeter Seestrand
Põllumajandusministeerium
Lai 39/41
15056 Tallinn

30.04.2012 nr 3-1/266

Halduslepingu nr 1 (26.01.2012) I kvartali tegevusaruanne

Saadame Põllumajandusministeeriumi ja Maaelu Edendamise Sihtasutuse vahel 26. jaanuaril 2012 sõlmitud halduslepingu nr 1 objektide 3.1.2 (Riigiinfo edastamine) ja 3.1.1 (Põllumajandusnõuande toimimise tagamine) 2012. aasta I kvartali aruande.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Thea Kaurla
Juhatuse liige

DIGITAALALLKIRJADE KINNITUSLEHT

ALLKIRJASTATUD FAILID

FAILI NIMI	FAILI SUURUS
Lisa 1_oppepaevad_I kv_2012(2).doc	151 KB
Lisa 2_Huvipakkunud teemad_I kv_2012(2).doc	115 KB
Lisa 3_P2ringute arv maakondade loikes_I kv_2012(2).doc	35 KB
Lisa 4_Nouandekeskuste töö aktiivsus_I kv_2012(2).doc	63 KB
Lisa 5 Koolituskava 2012.xls	68 KB
Lisad 6-9 2012.xls	149 KB
2012.04.19 Kaaskiri NS aruandele.rtf	58 KB
Aruanne_2012 I kv 30.04..doc	277 KB

ALLKIRJASTAJAD

nr.	NIMI	ISIKUKOOD	AEG
1	Thea Kaurla	46412110237	30.04.2012 10:41:19 +03:00

ALLKIRJAKEHTIVUS

ALLKIRI KEHTIB

ROLL/RESOLUTSIOON

MES juhatuse liige

ALLKIRJASTAJAASUKOHT (LINN, MAAKOND, INDEKS, RIIK)

Tallinn, Harju, 10147, Eesti

ALLKIRJASTAJASERTIFIKAADI SEERIANUMBER

1242816233

SERTIFIKAADI VÄLJAANDJANIMI SERTIFIKAADI VÄLJAANDJA AVALIKU VÖTME LÜHEND

ESTEID-SK 2007

48 06 DE BE 8C 87 57 95 80 78 63 FA9C 23 2B 2B A0 3A 18 75

KEHTIVUSKINNITUSE SÖNUMILÜHEND

91 B9 BE B9 FF CD FB 4D F6 1D 23 3AC7 92 00 39 33 F8 6D 4D

nr.	NIMI	ISIKUKOOD	AEG
2	Peeter Seestrand	36906062739	04.05.2012 15:30:33 +03:00

ALLKIRJAKEHTIVUS

ALLKIRI KEHTIB

ROLL/RESOLUTSIOON

Põllumajandusministeeriumi välissuhete ja arenduse asekanstler

ALLKIRJASTAJAASUKOHT (LINN, MAAKOND, INDEKS, RIIK)

Tallinn, eesti

ALLKIRJASTAJASERTIFIKAADI SEERIANUMBER

1193760253

SERTIFIKAADI VÄLJAANDJANIMI SERTIFIKAADI VÄLJAANDJA AVALIKU VÖTME LÜHEND

ESTEID-SK 2007

48 06 DE BE 8C 87 57 95 80 78 63 FA9C 23 2B 2B A0 3A 18 75

KEHTIVUSKINNITUSE SÖNUMILÜHEND

8FAE 9D 95 0C EF 00 28 98 7D 38 88 EC 16 EF 30 EC 2B D1 DA

Selle kinnituslehe lahutamatu osa on lõigus "Allkirjastatud failid" nimetatud failide esitus paberil.

MÄRKUSED

--

Maaelu Edendamise Sihtasutuse

ARUANNE

Põllumajandusministeeriumi ja Maaelu Edendamise Sihtasutuse vahel

26. jaanuaril 2012 sõlmitud

halduslepingu nr 1 objektide

3.1.2 (Riigiinfo edastamine) ja

3.1.1 (Põllumajandusnõuande toimimise tagamine)

täitmise kohta 2012. a

I kvartalis

Aruande koostamise aeg: 20. aprill 2012

Aruande kinnitamise aeg: *(kinnitamise kuupäevaks on digitaalallkirjas sisalduv kuupäev)*

Aruande kinnitaja: *(kinnitatud digitaalallkirjaga vastavalt lepingus sätestatud jaotusele)/ Peeter Seestrand*

Aruande esitaja: *(allkirjastatud digitaalselt) /Thea Kaurla/*

Aruande koostajad: Lemmi Maasik ja Melita Laaneser

Lepingu objekt 3.1.2 Riigi- ja teadusinfo edastamine

Maaelu Edendamise Sihtasutuse (MES) nõuandeteenistuse koordineeriva keskuse töötajatest tegeleb teabelevi korraldamisega koordineeriva keskuse spetsialist Melita Laaneser, kelle ülesandeks on:

- tunnustatud nõuandekeskustelt iga kuu tagasiside kogumine, analüüsimine, koondaruande tegemine, tagasiside küsimustele-ettepanekutele vastuste leidmine, suhtlemine teabelevi partneritega, kogutud tagasiside info edastamine Põllumajandusministeeriumile, MESile ja nõuandekeskustele;

- veebilehe www.pikk.ee uuendamine uudiste osas, sündmuste planeerimise kalendrisse sündmuste lisamine, uute artiklite lisamine, nõuetele vastavuse kodulehekülje täiendamine ning vajadusel päevakorral olevate artiklite lisamine;

- suhtlemine ja ettepanekute tegemine veebilehe www.pikk.ee administreerimise ja uuendamise osas;

- riigi- ja teadusinfo edastamine partneritele meililisti teabelevi@nouandeteenistus.ee kaudu. Lisaks edastavad meililistide kaudu informatsiooni nõuandekeskustele nõuandeteenistuse koordineeriva keskuse finantsmajanduse ja maaelu valdkonna koordinaator Lemmi Maasik ning taime- ja loomakasvatuse valdkonna koordinaator Meriliis Liiv.

MESi teabelevi partneritena ja piirkondlike teabekeskustena tegutses I kvartalis 2012. aastal 15 tunnustatud nõuandekeskust:

Harjumaal – Harju Taluliit MTÜ;

Hiiumaal – Hiiumaa Nõuandekeskus MTÜ;

Ida-Virumaal – Ida-Virumaa Talupidajate Liit;

Jõgevamaal – Jõgeva Tootjate Liit MTÜ;

Järvamaal – Abiks Põllumehete MTÜ;

Läänemaal – Läänemaa Nõuandekeskus MTÜ;

Lääne-Virumaal – Virumaa Põllumeeste Liit MTÜ;

Põlvamaal – Põlvamaa Põllumeeste Liit MTÜ;

Pärnumaal – Pärnumaa Talupidajate Nõuandekeskus OÜ;

Raplamaal – Rapla Nõuandjate Ühendus MTÜ;

Saaremaal – Saarte Nõuandekeskus MTÜ;

Tartumaal – Tartumaa Põllumeeste Liit MTÜ;

Valgamaal – Valgamaa Põllumeeste Liit MTÜ;

Viljandimaal – Viljandi Põllumajanduse Nõuandeühing MTÜ;

Võrumaal – Võrumaa Talupidajate Liit MTÜ.

Ida-Viru, Põlva ja Pärnu nõuandekeskused täitsid I kvartali kohustusi vastavalt 2011. a teavitamisteenuste osutamise lepingule. Eelpool nimetatud nõuandekeskuste 2012. aasta teavitamisteenuste osutamise lepingu allkirjastamine viibis, kuna poolte vahel olid erimeelsused. Nõuandekeskused soovisid lepingusse sõnastust, et tasuta infopäevi on soovitatav teha ja nende rahastamine võib toimuda täitja, tellija või muudest vahenditest. Sellist lepingumuudatust ei tehtud ja lepiti kokku, et MES küsib Põllumajandusministeeriumi seisukohta teabelevi raha kasutamise võimaluste kohta 2013. aastaks. Ida-Viru, Põlva ja Pärnu allkirjastasid 2012. a teavitamisteenuste osutamise lepingu 23. aprillil 2012.

Alljärgnevalt on esitatud ülevaade MESi nõuandeteenistuse koordineeriva keskuse teabelevi tegevustest 2012. aasta esimeses kvartalis tegevusvaldkondade kaupa.

Maakondlike teabekeskuste arendamine, nende töö koordineerimine ja juhendamine, tagasiside kogumine, analüüsimine, infovõrgustiku arendamine

Aruandeperioodil korraldasid piirkondlikud nõuandekeskused 60 info- ja õppepäeva (jaanuaris 15, veebruaris 20, märtsis 25). Õppepäevadel osales esimeses kvartalis kokku 1433 inimest. Korraldati 19 taimekaitse koolitust, 10 taimekasvatuse teemalist infopäeva (väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamine, taime juureväline väetamine, tuulekaera tõrje, teraviljakasvatus, biomuda kasutamine), 8 infopäeva FIEdele (raamatupidamine ja maksud), 6 infopäeva toetuste teemal (muudatused toetusskeemis 2012), üks 3-päevane töötervishoiu ja tööohutuse alane koolitus). Info- ja õppepäevi oli veel erinevatel teemadel: nõuetele vastavus (keskkond ja farmihügieen), ühistulise tegevuse juhtimise eripärad, bioenergia tootmise majanduslik tasuvus. Nõuandeteenistust ja nõuandekeskuse tegevust tutvustavaid infopäevi korraldati 9 maakonnas (Võru, Lääne-Viru, Harju, Jõgeva, Rapla, Valga, Tartu, Järva ja Põlva maakondades). Õppepäevade loend on lisatud aruandele (Lisa 1 Nõuandekeskuste või nende osalemisel korraldatud õppe- ja infopäevad, I kvartal 2012).

Aruandeperioodil tegutses infovahetamisvõrgustikuna 15 piirkondlikku nõuandekeskust. Jätkus koostööpartnerite (Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti (PRIA) maakondlikud bürood, Keskkonnaameti ja Keskkonnainspektsiooni (KKI) regiooni bürood, Põllumajandusameti (PMA) ja Veterinaar- ja Toiduameti (VTA) bürood, maavalitsused, vallavalitsused jt) kaasamine. PRIA maakondliku büroo poole pöörduti infopäringutega tootja huvides (tootja konkreetse probleemi lahendamisel pindala- või investeeringutoetusega seoses, PRIA pindala kontrolli käigus taotlejal tekkinud probleemi suhtes jne), konsulteeriti vaiete tegemisel ja esitati täpsustavaid küsimusi toetuste ja nõuete tingimuste kohta. PMA poole pöörduti taimekaitse koolituste, tuulekaera tõrjekava nõuete ja mahepõllumajanduse tunnustamise küsimuste osas.

On jätkunud koostöö ka teabevõrgustiku infoloojatega. Piirkondlike nõuandekeskuste juhid ja konsulendid osalesid teabepäevadel, mida korraldasid koostööpartnerid – Põllumajandusministerium (teabepäev konsulentidele Pindalatoetused 2012), Eesti Maaviljeluse Instituut (veiste söötmissalane infopäev), Jõgeva Sordiaretuse Instituut (aastaseminar 2012 teemal Sordiaretusest uute toodete arendamiseni, infopäev Efektiivne ja säästlik taimekaitse), Mahepõllumajanduse Sihtasutus (mahepõllumajandusliku kitsekasvatuse täiendõppe koolitus) ja Eesti Maaülikool (konverents Agronoomia 2012).

Põllumajandustootjad on esimeses kvartalis pöördunud nõuandekeskuste poole enim tuludeklaratsiooni ja maksustamise küsimustes. Suur huvi on pindalatoetuste ja otsetoetustega seotud teema suhtes (2012. aasta modulatsiooni rakendamine, toetusskeemi ja toetuste väljamaksmise tähtaja muutumine). Palju on küsitud ka investeeringumeetmete taotlemise tingimuste ja dokumentatsiooni kohta (meede 1.4.1 Mikropõllumajandusettevõtte arendamise investeeringutoetus ja meede 1.4.2 Loomakasvatusehitiste investeeringutoetus). Põllumajandustootjad vajavad teavet tootmissisendite- ja vahendite ostmisel (küsitakse soovitusi ja kontakte - seemnete, väetiste, taimekaitsevahendite, sööda, tõuloomade jne ostmisel) ja omatoodangu turustamisel (uuritakse, kellele müüa, millised on hinnad). Nõustamist vajatakse põlluraamatu, väetus- ja viljavaheldusplaani osas, mullaproovide võtmise ning nõuetele vastavuse nõuete teemadel taime- ja loomakasvatuses. Loomakasvatuse valdkonnas on palju küsimusi lamba- ja kitsekasvatuse teemadel (Võrumaal, Hiiumaal).

Töötervishoiu ja tööohutuse valdkonnas küsitakse põllumajandustööde valdkonna tööohutuse juhendeid, teavet riskianalüüsi koostamise kohta ettevõttes ja, kes aitavad vastavat dokumentatsiooni vormistada. Olulisemad küsimused seadusandluse teemal on töölepingu seaduse ja Põllumajandusministri määruste muutuste kohta. Nõuetele vastavuse nõuete

selgitamise käigus on nõuandekeskuste konsulendid jaganud tootjatele Nõuetele vastavuse käsiraamatuid ja trükiseid. Veel on jagatud trükiseid: Mahepõllumajanduse alused, Põllukultuuride sordid ja nende kasutamine, 2012, Jõgeva SAI 2012 aastaraamat, Bioloogiliste varade kajastamine. Tootjad on küsinud konsulendilt, kust on võimalik saada ettevõtte väärtushindamise kalkulaatorit (küsimus teadusinfo valdkonnast). Tootjaid ajendas küsima 05.01.2012 Maalehes ilmunud Heli Raametsa artikkel Konsulendid hakkavad põllumeeste vara hindama.

Aruandeperioodil tegid kliendid piirkondlikele nõuandekeskustele (sh nõuandekeskuste konsulentidele) tagasiside aruannete põhjal kokku 5512 päringut (jaanuaris 1955, veebruaris 1739 ja märtsis 1818) (Lisa 2 Nõuandekeskuste klientidele 2012. aasta I kvartalis enim huvi pakkunud teemad).

Kliendid on teinud rohkem päringuid Jõgevamaal (735), Järvamaal (628) ja Ida-Virumaal (571). I kvartali päringute arvu jaotus maakondade lõikes on toodud lisas (Lisa 3 Klientide päringute arv maakondade lõikes I kvartal 2012).

Nõuandekeskuste töö aktiivsus tagasiside aruandes nõuandekeskuste esitatud andmete põhjal: Esimeses kvartalis külastas nõuandekeskusi enim kliente Raplamaal (keskmiselt 164 klienti kuus), Tartumaal (163) ja Ida-Virumaal (84). E-posti vahendusel edastati enam teavet klientidele Läänemaal (keskmiselt 1500 e-kirja kuus), Valgamaal (883) ja Raplamaal (359). Viieteistkümne maakondliku nõuandekeskuse töö arvnäitajatest annab ülevaate tabel (Lisa 4 Nõuandekeskuste töö aktiivsus I kvartal 2012).

Esimeses kvartalis on tutvustatud maakondlike nõuandekeskuste tegevusi ajakirjanduses: ajalehes Maaleht ilmus (05.01.2012) Lii Sammleri artikkel Parim nõuandekeskus tegutseb Läänemaal ja ajakirja Maamajandus veebruari numbris kajastati nõuandeteenistuse 2011. aasta parima nõuandekeskuse (Läänemaa Nõuandekeskus MTÜ) ja parima konsulendi (Rapla Nõuandjate Ühenduse taimekasvatuse konsulent Lilia Kulli) valimist. Samas numbris ilmus ka Silja Lättemäe artikkel, Targo Pikk mets aitab rahvast üle Eesti, Läänemaa Nõuandekeskuse konsulendi tööst.

Piirkondlikel nõuandekeskustel, MESi ja Põllumajandusministeeriumi spetsialistidel on teabe ja kogemuste vahetamise võimalus meililisti teabelevi@nouandeteenistus.ee kaudu ja erinevate ürituste ajal ning aktiivselt suheldakse otsekontakte kasutades.

Nõuandeteenistuse koordineeriv keskus on iga kuu kogunud nõuandekeskustelt tagasisidet. Andmebaasipõhine tagasiside vorm annab teada sihtrühmadele huvipakkuvatest teemadest ning ka teemast huvitatute orienteeruva arvu. Tagasisidevormis on esitatud koostööpartnerid, omavahel aktiivsemalt suhtlevad keskused ja kontaktid ajakirjandusega. Esimese kvartali 12 nõuandekeskuse teabelevi tagasiside aruannete igakuised kokkuvõtted on saadetud 18.04.2012 Põllumajandusministeeriumi avalike suhete osakonnale ja MESi juhatusele. Kolm nõuandekeskust esitasid esimese kvartali aruanded peale teavitamisteenuste osutamise lepingu allkirjastamist 23.04.2012, millele järgnevalt koordineeriv keskus koostas 15 nõuandekeskuse igakuiste teabelevi tagasiside aruannete põhjal kuu- ja kvartalikoondi. Koordineeriv keskus esitab uue ülevaate I kvartali kuude kokkuvõtetest Põllumajandusministeeriumi avalike suhete osakonnale, MESi juhatusele ja nõuandekeskustele 30.04.2012.

Põllumajandusministeeriumi, tema valitsusasutuste ja hallatavate riigiasutuste, käest saadud infot on edastatud sihtrühmale veebilehe ja maakondlike nõuandekeskuste kaudu.

Nõuandeteenistuse koordineeriva keskuse meiliaadress info@nouandeteenistus.ee on kaasatud Põllumajandusministeeriumi teavitajate meililisti. Põllumajandusministeeriumi, valitsusasutuste ja hallatavate riigiasutuste pressiteateid saavad kõik piirkondlikud nõuandekeskused. Koordineeriv keskus edastab piirkondlikele nõuandekeskustele ka teiste ministeeriumide ja teadusasutuste pressiteateid, mis puudutavad otseselt maaettevõtjaid. Listi teavitajad@agri.ee kaudu toimub info edastamine õigusaktide jõudmise kohta Eelnõude Infosüsteemi, mis võimaldab piirkondlikel nõuandekeskustel end varakult kurssi viia sihtrühmadele huvipakkuvate otsuste eelnõudega.

Põllumajandusministeeriumi ja tema valitsusasutuste spetsialistid on aidanud leida operatiivselt vastuseid teabekeskuste klientide küsimustele, samuti on vastanud tulenevalt probleemi või päringu spetsiifikast teiste ametiasutuste spetsialistid.

Portaali www.pikk.ee haldamine, sh info koondamine, töötlemine, süstematiseerimine

Portaalis www.pikk.ee on pidevalt täiendatud sündmuste kalendrit infopäevade, koolituste ja muude sündmuste osas. On lisatud uudiseid, teateid, informatiivseid artikleid ning täiendatud varem lisatud materjale ja uuendatud linke teistele veebilehtedele. Portaali www.pikk.ee külastatavus www.googleanalytics.com järgi on tõusnud 2012. aasta I kvartalis võrreldes 2011. aasta sama perioodiga (2012. a – 15 500 külastust keskmiselt kuus, sh 7700 unikaalset külastajat, 2011. a – 14 700 külastust keskmiselt kuus, sh 7000 unikaalset külastajat). Populaarsed temavaldkonnad on taimekasvatus (kartulikasvatus, küüslaugukasvatus), loomakasvatus, sündmuste kalender ja uudised.

Kokkuvõte

Erinevate partnerite koostöö (sh Põllumajandusministeerium, tema valitsusasutused) ja sihtrühmade teavitamine on aidanud kaasa efektiivsemale tegutsemisele piirkondades kliendi vajadust arvestades. Teabelevi tegevustega seotud töö, nõuandeteenistuse koordineeriva keskuse ja 15 maakondliku nõuandekeskuse vahel toimus pidevalt. Kolme nõuandekeskusega (Ida-Viru, Põlva ja Pärnu) teavitamisteenuste lepingu allkirjastamise protsess võttis planeeritust kauem aega. Seetõttu tuli taotleda Põllumajandusministeeriumilt halduslepingu nr 1, 26. jaanuar 2012, I kvartali aruande esitamise tähtaega kuni 30. aprillini 2012.

Esimeses kvartalis oli piirkondlike nõuandekeskuste külastatavus kuude lõikes erinev. Suurem külastajate arv oli märtsis, mil oli palju päringuid seoses tuludeklaratsiooniga ja muudatustega 2012. aasta toetuskeemis. Nõuandekeskuste töötajad ja konsulendid aitavad kaasa teabe jõudmisel sihtrühma kuuluvate klientideni ja nende küsimustele vastuste leidmisel.

Lepingu objekt 3.1.1 Nõuandesüsteemi arendamine ja toimimise ning kvaliteetse nõuande kättesaadavuse tagamine

Ühise tegutsemise kokkuleppega liitunud koosolekud

Ühise tegutsemise kokkuleppega liitunud 2012. aasta esimene koosolek toimus 29. märtsil Nelijärvel. Esinema oli palutud tootjaorganisatsioonide keskliitude esindajad, kellelt loodeti kuulda loodava nõustamiseorganisatsiooni asutamise läbirääkimiste seisust. Selgus, et läbirääkimisteks on loodud kaks töögruppi, kes esindavad keskliituseid ja kutsutud esinejate puudumise tõttu paluti esinema töögrupi liige Olavy Sülla. Kuna hetkeseis on veel lahtine, oli uudiseid vähe ja ootama peab teise kvartali tegevuste tulemusi.

Valdkondlikud koordinaatorid

Taime- ja loomakasvatuse valdkonna tööd koordineerib Meriliis Liiv ning **maettevõtluse ja finantsmajanduse ning maaelu arengu valdkonda** koordineerib Lemmi Maasik.

Koordinaatorid koostavad, koostöös vastava valdkonna konsulentidega, koolitusplaani, analüüsivad ja suunavad konsulentide tööd, tegelevad nõuandetoodete väljatöötamise ja arendamisega, samuti valdkonna tegevuste laiendamisega.

Arendusprojektide koordinaator Eve Maspanov tegeleb turunduskontseptsiooni rakendamise ja arendamisega, veebilehe www.pikk.ee haldamise ja arendamisega, osaleb arengukava ja eelarve koostamisel ning rakendamisel, käivitab ja juhhib projekte.

Uute konsulentide kaasamine ja koolitamine

Toimus Nõustamismetoodika alustavale põllumajandusnõustajale koolitust korraldava firma valimine. Koostati pakkumiskutsed ja saadeti 3 firmale.

Põhitingimused, millele koolitaja pidi vastama:

- koolituse maht hinnanguliselt 48 tundi (3x2päeva);
- toimumisaeg ajavahemikus märts kuni juuni 2012;
- hind peab sisaldama koolitust, koolitusmaterjale, ruumide ja esitlustehnika kulusid, majutust ning toitlustust. Koolituse käigus tuleb kasutada erinevaid meetodeid, sh grupitöid, videotagasisidega harjutusi. Koolituse läbiviimisel kasutatavad näited ja juhtumid peavad olema seotud põllumajandusvaldkonnaga;
- koolitus peab andma teadmisi ja arendama osalejate oskusi kutsestandardis konsulent IV nõutava nõustamismetoodika kutsenõuete osas;
- koolitus peab arendama tulevaste konsulentide professionaalseid suhtlemis-, klientide probleemide ja vajaduste väljaselgitamise ning hindamise-, nõustamistoodete loomise, müügi ja turundamise oskusi, usaldusliku kontakti loomist ja käigushoidmist;
- koolituse alguses tuleb tutvustada Eesti nõuandesüsteemi, kutsesüsteemi põhitõdesid, kutseeksami korda;
- koolituse tagasiside esitatakse hiljemalt 15. juuniks 2012, mis sisaldab koolitatavate hinnangut koolitusele ja ettepanekuid järgmise koolituse läbiviimiseks;
- oluline on koolitaja varasem kogemus analoogsete koolituste läbiviimisel, kasuks tuleb pädevus põllumajanduse ja maaelu valdkonnas;
- vähemalt ühel koolituse läbiviijal varasem kogemus nõustamismetoodika aktiivkoolituse läbiviimisel;
- vähemalt ühel koolituse meeskonna liikmel kogemus videotagasiside kasutamisel.

Hinnapakumise saatsid Maaelu Arendajate Ühing ja OÜ Kera, kellest koolitajaks valitud OÜ Kera odavama hinnapakkujana.

Koolitused toimuvad 23.-24.03, 20.-21.04 ja 11.-12.05 Tartumaal Waide motellis, lektor Kristel Jalak.

Kursus on komplekteeritud Läänemaa, Lääne-Virumaa, Pärnumaa, Raplamaa, Saaremaa, Tartumaa ja Valgamaa nõuandekeskuste ning Erametsakeskuse poolt suunatud inimestest.

Kursuse läbijal on kohustus sooritada aasta jooksul konsulendi kutseksam ning asuda tööle konsulendina.

Kõigile, kes on kursusele tulnud nõuandekeskuse soovitusel ja sõlminud nõuandekeskusega töölepingu või koostöölepingu, on võimalus asuda praktikale ning võimalus saada praktikatoetust.

I kvartalis sai kutse Kaupo Kutsar, kes läbis nõustamismetoodika kursuse 2011. aastal ja tegutseb Valgamaa Põllumeeste Liidu nõuandeteenistuses taimekasvatuse konsulendina.

Konsulentidele korraldatud koolitused

2012. aastal koordineeriva keskuse poolt korraldatavate koolituste kava on esitatud Põllumajandusministeeriumile kooskõlastamiseks (Lisa 5 Koordineeriva keskuse poolt korraldatavate koolituste kava 2012).

I kvartalis korraldas koordineeriv keskus 38 konsulendile 4 koolituspäeva kahel erineval teemal, kokku 190 tundi (Lisa 6 Konsulentide koolitused).

21. märtsil toimus, koostöös Põllumajandusuuringute Keskusega (PMK), loomakasvatuse konsulentidele söödateemaline koolituspäev-arutelu PMK saalis. Eda Ernes Põllumajandusministeeriumist ja Märt Nõges Põllumajandusuuringute Keskusest andsid ülevaate aasta alguses toimunud söödateemalistest ümarlaudadest. Tutvustati soomlaste söötmissprogrammi KarjaKompassi ja selle võimalusi ning tehti ringkäik PMK söödalaboris, kus räägiti lähemalt söödaga seonduvatest analüüsides. Lepiti kokku, et arendatakse koostööd, et soetada programm ka Eesti tootjate tarbeks. Osalesid 5 loomakasvatuse valdkonna konsulenti.

21. märtsil Viljandimaal, 27. märtsil Rakveres ja 04. aprillil Haapsalus toimunud samasisulistel infopäevadel tutvustati põllumajandustootjatele ja konsulentidele nõuandetooteid Ettevõtte väärtuse hindamine ja Ettevõtte investeerimise võimekus ning Maaelu Edendamise Sihtasutuse tegevusi. Osalesid 35 põllumajandustootjat ja 34 konsulenti. Nõuandetooteid tutvustasid ja õpetasid neid kasutama nõuandetoote koostajad: maaettevõtluse ja finantsmajanduse konsulendid Aavo Hõbe, Aino Vooro ja Mati Mõtte. ja. Nende toodete abil saab arvutada, mis on mikropõllumajandusettevõtte turuväärtus ja kui palju on võimalik lähitulevikus investeerida, et ennast „lõhki“ ei laenaks.

Konsulentide koolituste hangete korraldamine

Konsulentide eetikakoolituse hinnapakumuse küsimine saadeti 17. veebruaril Harju Taluliidule, Eesti Konsulentide Ühingule ja Maaelu Arendajate Ühingule.

Eetikakoolituse koolituse korraldamine ja läbiviimine peab vastama järgmistele nõuetele:

- algajate koolituse maht 18 akadeemilist tundi ja edasijõudnute koolitus 12 akadeemilist tundi;
- toimumise aeg ajavahemikus märts kuni juuni 2012;
- hind peab sisaldama koolitust, koolitusmaterjale, ruumide ja esitlus- ja videotehnika kulusid, majutust (asukoht koolituskoha läheduses) ning toitlustust (kolm toidukorda ja kohvipausid). Hinnapakumises välja toodud koolituse püsikulud, mis ei sõltu osalejate arvust ning kulud (toitlustamine, majutus jmt), mis on otseselt seotud osavõtjate arvuga, tuua välja osavõtja kohta. Toitlustamise

ja majutamise osas tasutakse koolitajale tegelikult teenust kasutanud inimeste järgi;

- koolitus peab andma konsulentidele täiendavaid teadmisi eetilistest aspektidest nende töös ja klientide tegevuses, alustades suhtumisest looduskeskkonda ning põllumajandus- ja koduloomade kohtlemisest ja lõpetades konsulentide kutseeetikaga;
- koolitusprotsessi peab toetama veebipõhine foorum, mis on koolitusel osalejatele omavaheliseks suhtlemiseks;
- eraldi tuleb hinnapakumises välja tuua milliseid interaktiivseid täiskasvanutekoolituse meetodeid sh grupitööd, videotagasisidega harjutusi ning millises mahus plaanitakse kasutada. Koolituse läbiviimisel kasutatavad näited ja juhtumid peavad olema põllumajanduse ja/või metsamajanduse valdkonnas;
- koolituste tagasiside esitatakse hiljemalt 15. juuliks 2012, mis sisaldab koolitavate hinnangut koolitusele ja ettepanekuid järgmise koolituse läbiviimiseks.

Oma hinnapakumise saatis ainsana Eesti Konsulentide Ühing ja tema pakkumine tunnistati ka edukaks. Eetikakoolitus algajatele konsulentidele (kes enne ei ole spetsiaalset eetikakoolitust läbinud) toimub 20.04 ja 26.-27.04, edasijõudnud konsulentide (kes on juba läbinud algajate eetikakoolituse) koolitus toimub 07.-08. mail. Mõlemad koolitusel lektoriks Külli Keerus Tartu Ülikoolist ja koolitused toimuvad Waide motellis.

Alustasu alustavale konsulendile

Alustasu lepingu MESiga on sõlminud 2011. aastal Hiiumaa Nõuandekeskus ja Põlvamaa Põllumeeste Liit, sellel aastal Võrumaa Talupidajate Liit ning lepingud kehtivad 2012. aasta lõpuni (Lisa 7 Alustava konsulendi alustasu).

Põllumajandustootjate tasuta nõustamine

Tasuta nõuanne ei kujuta endast pidevat ega korrapärast tegevust ega ole seotud ettevõtte selliste tavaliste tegevuskuludega nagu tavapärased maksunõuandeteenused, korrapärased õigusteened või reklaam.

2012. aasta tasuta nõuandeteenuse pakkumiseks korraldas MES üle-eestilise riigihanke, mis avaldati riigihangete registris (viitenumber 130690). Hanketeade avaldati ka pikk.ee kodulehel. Hankes raames said pakkumisi esitada ainult Põllumajandusministri poolt tunnustatud nõuandekeskused.

Pakkuja pidi esitama kinnituse, et

- igas maakonnas on võimalik kasutada infopunkti, mille ruum vastab Vabariigi Valitsuse 14. juuni 2007. a määruses nr 176, Töökohale esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded, sätestatud nõuetele ning infopunkt on avatud igal tööpäeval vähemalt 3 tundi;
- tal endal või ühispakkumise korral kõigi peale kokku on lepinguga tööl vähemalt 15 konsulenti. Konsulendid peavad omama kutset kas loomakasvatuses või selle alavaldkonnas, taimekasvatuses või selle alavaldkonnas ja finantsmajanduses või maaettevõtluse ja finantsmajanduse valdkonnas. Neist vähemalt viis konsulenti on edukalt läbinud Põllumajandusministri korraldatud nõuetele vastavuse koolituse ning vähemalt viis konsulenti on edukalt läbinud Põllumajandusministri või teise pakkuja korraldatud töötervishoiu ja tööohutuse koolituse, mis vastab sotsiaalministri 14. detsembri 2000. a määruse nr 80 Töötervishoiu- ja tööohutusala väljaõppe ja täiendõppe kord lisas 1 toodud õppekavale.
- ta osutas 2011. aastal tasuta nõuandeteenust. Pakkuja kvalifitseerus, kui ta oli 2011. aastal osutanud tasuta nõuandeteenust vähemalt 100 tundi või kui esitatakse ühispakkumine siis

kvalifitseerub pakkuja juhul kui ta on 2011. aastal osutanud tasuta nõuandeteenuste, matemaatilise keskmisena, pakkimises osaleja kohta vähemalt 100 tundi.

Pakkumise esitas MTÜ Harju Taluliit, esindades kõiki 15 maakonda. Leping põllumajandusettevõtjate üleestiliseks tasuta nõustamiseks sõlmitu MTÜ Harju Taluliiduga. Leping jõustus 01. märtsil 2012 ja kehtib kuni 14. detsember 2012, kuid mitte kauem, kui käsundisaaja tegutseb põllumajandusministri poolt tunnustatud nõuandekeskusena.

Esimese kvartali jooksul on 29 konsulenti osutanud tasuta nõuandeteenust 114 kliendile (kes on 99% FIE'd) 214,5 tunni ulatuses (Lisa 8 Tasuta nõuanne).

Eelmisel aastal samal ajal küsis 160 klienti tasuta nõuannet 30 konsulendi käest. Lepingu järgi on tasuta nõustamise tunnitasu kontoris nõustamise korral 24 eurot ja ettevõttes kohapeal nõustamise korral 48 eurot. I kvartali keskmiseks tasuta nõustamise tunni hinnaks kujunes 41 eurot. Enamus tootjaid (67%) on eelistanud nõu saada oma ettevõttes.

Valdav osa tootjatest (76%) on saanud finantsmajanduse ning taimekasvatuse alast nõuannet.

Tasuta nõuanne konsulentide ja tasuta nõuande teenuse valdkondade kaupa I kvartalis 2012

Taimekasvatuse valdkonnas						
Konsulendi nimi	Lepinguid kokku, tk		Tunde kokku		Summa (sh km) kokku, €	
	Kontoris (K)	Ettevõttes (E)	K	E	K	E
Laine Kallaste		6		12		576
Tiiu Kohu	1	2	1	4	24	192
Anne Orgla		1		2		96
Lembit Kuulmata		3		6		288
Tiina Kattel	2		4		96	
Lilia Kulli	5	1	9	2	216	96
Veeve Kaasik		6		12		576
Jekaterina Näalik		2		4		192
Helle Rohtla		3		6		288
KOKKU:	8	24	14	48	336	2304

Loomakasvatuse valdkonnas						
Konsulendi nimi	Lepinguid kokku, tk		Tunde kokku		Summa (sh km) kokku, €	
	K	E	K	E	K	E
Aigar Suurmaa		4		4		192
Vello Ilves	1		2		48	
Ly Kogermann		7		14		672
Jüri Mets		1		2		96
KOKKU:	1	12	2	20	48	960

Maaettevõtluse ja finantsmajanduse valdkonnas			
Konsulendi nimi	Lepinguid kokku, tk	Tunde kokku	Summa (sh km) kokku, €

	K	E	K	E	K	E
Linda Raasik	1		2		48	
Jaan Bachmann		1		2		96
Johannes Bundsen		3		5		240
Ulvi Ajalik	4	6	5,5	12	132	576
Vello Ilves	2		4		96	
Pirgit Grinkin		1		2		96
Agu Kõtsi		1		2		96
Tiina Kattel	2	5	2	10	48	480
Olavy Sülla	4		7		168	
Liivi Pihlasalu	2		4		96	
Lembit Raag		1		2		96
Liia Lust		5		10		480
Alvar Timmi	5	1	10	2	240	96
Mai Vaher	2	2	4	4	96	192
Helle Rohtla		2		4		192
Leini Ots		2		4		192
Peeter Lääne	1		2		48	
Tiina Sisa	1		2		48	
KOKKU:	24	30	42,5	59	1020	2832

Nõuetele vastavuse valdkonnas

Konsulendi nimi	Lepinguid kokku, tk		Tunde kokku		Summa (sh km) kokku, €	
	K	E	K	E	K	E
Jaan Bachmann		1		2		96
Laine Kallaste		2		4		192
Tiiu Kohu	1		1		24	
Ly Kogermann		4		8		384
Helle Rohtla		1		2		96
KOKKU:	1	8	1	16	24	768

Töötervishoiu ja tööohutuse valdkonnas

Konsulendi nimi	Lepinguid kokku, tk		Tunde kokku		Summa (sh km) kokku, €	
	K	E	K	E	K	E
Jaan Bachmann		1		2		96
KOKKU:		1		2		96

Muu valdkond

Konsulendi nimi	Valdkond	Lepinguid kokku, tk		Tunde kokku		Summa (sh km) kokku, €	
		K	E	K	E	K	E
Ene Milvaste	PRIA vaiete koostamine		1		2		96

Leini Ots	E-PRIA		1		2		96
Helle Rohla	Keskkonnakaitse	3		6		144	

I kvartalis said tootjad tasuta nõuannet summas 8724 eurot, sh ettevõttes 7152 eurot.

2012. aasta I kvartalis tasuta nõuannet saanud tootja, kes on peale tasuta nõuande saamist taotlenud PRIAst nõuandetoetust, on OÜ Martel Teravili.

Konsulentide praktikasüsteem

Esimesed praktika lepingud sõlmitakse II kvartalis nõustamismetoodika kursuse lõpetanutega.

Koostöö teadusasutustega

07. veebruaril toimunud koordinaator Meriliis Liivi ja Eesti Maatülikooli Rõhu Katsejaama juhataja Toomas Tõrra kohtumisel arutati 2-päevase aiandusteemalise õppepäeva läbiviimist konsulentidele. Kokku lepiti teemad, mida käsitleda ja lektorid, keda õppepäevale kaasata. Lisaks arutati võimaliku täppisviljeluse õppepäeva läbiviimise üle ja viljeluspäevade korralduslikku poolt ning konsulentide katselappide rajamist.

13. veebruaril toimunud koordinaatori Meriliis Liivi ja Põllumajandusuuringute Keskuse asedirektori Märt Nõgese kohtumisel analüüsiti söödaanalüüsi laborite olukorda Eestis. Märt Nõges tutvustas soomlaste koostatud Lypsilehmade söötmise raamatut ja soovitas tõlkida raamatu eesti keelde. Lepiti kokku konsulentide söödateemalise koolituspäeva-arutelu toimumisaeg.

27. veebruaril toimus koordinaator Meriliis Liivi kohtumine Jõgeva Sordiaretuse Instituudi direktor Mati Koppeliga, mille põhiteemaks oli konsulentide koolitamine. Lepiti kokku mitmed õppepäevade teemad ja arutati, milliseid Jõgeva SAI käimasolevaid katseid konsulentidele tutvustada.

06. märtsil toimunud koordinaator Meriliis Liivi ja EMÜ söötmise osakonna dr (pm) Meelis Otsa ning emeritprofessor Olav Kärddiga võrreldi Eesti söödalaboreid ja nende analüüsimeetodite erinevusi.

Konsulentide klientide andmebaasi täiendamine ja administreerimine

Konsulentide klientide andmebaasi sisestati nõuandekeskuste 2012. aasta tasuta nõustamise summade limiidid.

PIKK portaali arendamine

Esimeses kvartalis toimus uuendatava www.pikk.ee kolmanda etapi tegevus, lehe sisulise osa täitmine. Selleks koostati ja sisestati nõuandesüsteemi ja -teenistust puudutavad tutvustavad tekstid, läbi töötati suuremahulised valdkondade tekstid, mis uuenduste järel lisati kodulehele. Sisuline täitmine toimus ka intraneti keskkonnas. Uuendatud www.pikk.ee loodetakse avalikuks teha mais, mille järel hakatakse maakondlike nõuandekeskustega planeerima veebilehtede ühtlustamist www.pikk.ee kujundusega.

Portaalis www.pikk.ee uuendatud materjalid

Alustava põllumajandustootja ABC

http://www.pikk.ee/upload/files/Finantsmajandus/ABC_2012_jaanuari_muudatustega.pdf